

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gmin i obszarów dworskich: Chorobród, Chorościec, Glinna, Płaucza mała i Płaucza wielka z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kozowej, powiatu politycznego Brzeżany, a przydzielenie tychże do okręgu c. k. Sądu powiatowego i powiatu politycznego w Zborowie.

Wysoki Sejmie!

W czasie od marca 1906 roku do 14. września 1908, wnosily gminy i obszary dworskie Chorobród, Chorościec, Glinna, Płaucza mała i Płaucza wielka do c. k. Namiestnictwa próby o wydzielenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kozowej, powiatu politycznego w Brzeżanach, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego i powiatu politycznego w Zborowie, motywując próby swe tem, że cały ruch przemysłowo-handlowy tej okolicy koncentruje się w Zborowie, mając tam umieszczoną stację kolejową, stację pocztową i telegraf i to w oddaleniu zaledwie jednomilowem, gdy do c. k. Starostwa w Brzeżanach jest pełnych mil cztery, z czego zaledwie połowa drogi murowanej, a połowa złej drogi prywatnej. Do c. k. Sądu powiatowego i Urzędu podatkowego w Kozowej, dokąd gminy powyższe przynależą, mają one 18—20 kilometrów drogi prywatnej, a zatem dwa razy dalej, niż do Zborowa.

Okolica przeto cała, w której leżą petycyonujące gminy, mając w trzech różnych stronach załatwiać swe urzędowe i prywatne sprawy, (starostwo w Brzeżanach, sąd i urząd podatkowy w Kozowej, a kolej, pocztę i telegraf w Zborowie), pragnie mieć skoncentrowane wszystkie władze rządowe w jednym najbliższym i najdogodniejszym miejscu, jakie dla nich przedstawia miasto Zborów. C. k. Namiestnictwo zajęło się zbadaniem petycji, każdej z poszczególnych gmin, dostarczając ponadto opinii władz politycznych i autonomicznych, a mianowicie:

1) co do próby gmin Chorobród i Chorościec o przyłączenie ich do powiatu zborowskiego, c. k. Starostwo w Zborowie oświadczyło się za przyłączeniem tych gmin do Zborowa, nadsyłając równocześnie uchwałę rady powiatowej w Brzeżanach z d. 30. marca 1907, zatwierdzając wniosek brzeżańskiego Wydziału powiatowego, zezwalający na wyłączenie tych gmin z powiatu brzeżańskiego a przyłączenie do powiatu zborowskiego.

Również Rada powiatowa w Złoczowie uchwałą z d. 30 grudnia 1908 oświadczyła się za przydzieleniem tych gmin do Zborowa.

2) C. k. Starostwo w Brzeżanach wyrażając swe poparcie co do wydzielenia gmin Glinnej i Płauczy małej z okręgu brzeżańskiego a przydzielenie do Zborowa, dołączyło uchwałę Wydziału powiatowego w Brzeżanach z dnia 17. kwietnia 1908, zezwalającą na wyłączenia tych dwóch gmin, jednak tylko i wyłącznie pod tym warunkiem, że do powiatu brzeżańskiego przydzielone zostaną gminy Pomorzany i Rozhadów, należące obecnie do Zborowa

Tymczasem same gminy Pomorzany i Rozhadów tudzież c. k. Starostwo w Zborowie, nie godzą się na przyłączenie Pomorzany i Rozhadowa do powiatu brzeżańskiego.

3) Gmina Płaucza wielka wniosła do c. k. Namiestnictwa d. 14. września 1908 petycję o wydzielenie z powiatu brzeżańskiego a przydzielenie jej do okręgu sądowego i c. k. Starostwa w Zborowie.

Obszar dworski i c. k. Starostwo w Brzeżanach poparło gorąco tę petycję. C. k. Starostwo w Zborowie również jest za wcieleniem tej gminy do okręgu zborowskiego, uznając Zborów jako punkt handlowy tej okolicy i zaznaczając, że jest miejscem, w którym znajduje się stacya kolejowa i urząd pocztowy dla tej gminy.

Wydział powiatowy w Złoczowie zgadza się również na wydzielenie tej gminy z okręgu brzeżańskiego.

Natomiast Wydział Rady powiatowej w Brzeżanach sprzeciwia się tej zmianie, ze względu na ogólne interesa powiatu i ze względu na projektowane otwarcie c. k. Sądu powiatowego w Kozłowie, do którego ma być przydzieloną Płaucza wielka.

C. k. Dyrekcyja Skarbu mając odstąpione do zaopiniowania petycję powyższych pięciu gmin oznajmiła, iż przeciw projektowanej zmianie nie zachodzą ze stanowiska administracyi skarbowej żadne przeszkody.

Taką samą opinię wydało także c. k. Prezydum Namiestnictwa odezwą z dnia 5. października 1910 l. 15.822 zaznaczając, że przeciw uwzględnieniu próśb wyżej wymienionych pięciu gmin ze stanowiska administracyi politycznej nie zachodzą przeszkody.

Jedynie Prezydum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie pismem z dnia 12. lipca 1910 l. $\frac{14,395}{2,4010}$ oznajmiło, że w obecnych stosunkach, ze względu administracyi sądowej poparcia swego prośbom powyższych pięciu gmin użyzyć nie może.

Sąd powiatowy bowiem w Zborowie należy do tych licznych sądów, których zbytńia rozciągłość terytoryalna i nadmierne zaludnienie, uznawana jest jako strona ujemna stosunków naszego sądownictwa. Sąd ten obejmuje 59 gmin, wśród których znajdują się trzy miasteczka tego pokroju, iż każde z nich mogłoby być siedzibą Sądu powiatowego. Zwiększanie więc takiego sądu przez przydzielenie doń jeszcze całego szeregu gmin z ludnością przeszło czterotysięczną, nie tylko nie odpowiada intencyi zasadniczej administracyi sądowej, która dąży do tego, aby przez utworzenie nowych sądów zmieścić obecne okręgi, uprzyścić przez to ludności wymiar sprawiedliwości a także sędziom ułatwić spełnienie ich trudnego zadania.

Prezydum c. k. Sądu kraj. wyższego oświadczaając się z zasadniczych względów przeciw wszelkim zmianom, powiększającym okręg sądowy w Zborowie, w końcowym jednak ustępie wspomnianego pisma podaje warunki, pod którymi projektowana zmiana mogłaby przecieź przyjść do skutku a mianowicie:

„Jakkolwiek zatem Sąd krajowy wyższy nie zapoznaje korzyści, jakieby mieszkańcy miejscowości na wstępie wymienionych odnieść mogli ze zmian pro-

jektowanych stosunkom odległości oraz przemysłowo-handlowym tej okolicy odpowiednich, to jednak zmiana takiej musiałoby towarzyszyć jako warunek niezbędnym odpowiednie powiększenie sił sędziowskich i kancelaryjnych a nawet i powiększenie niedawno wybudowanych na sąd lokalności w Zborowie, gdyż byłyby one w takim wypadku niewystarczające.

Przeszkody wyżej przedstawione mogą atoli z czasem odpaść w tym wypadku, jeżeli c. k. Ministerstwo sprawiedliwości przystąpi do utworzenia nowego sądu powiatowego w Pomorzanach, zaproponowanego w roku 1896, wówczas bowiem ulegnie okręg sądu zborowskiego, przez wydzielenie zeń znaczniejszej ilości gmin, poważnemu zmniejszeniu.

Do kompleksu pięciu gmin petycyonujących, nie różniąc się od nich ani położeniem, ani stosunkami ekonomicznymi, należała gmina Krasna, znajdująca się w pośrodku tego okręgu gmin. Wskutek wniesionej petycji i uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. paźdz. 1908 ls. 1708, uzyskała ona, na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, wydzielenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kozowej a wcielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Zborowie z mocą obowiązującą od 1. października 1910 r.

Skoro zatem petycja gminy Krasna, leżącej w środku pięciu gmin petycyonujących, po uznaniu motywów przez nią naprowadzonych a zupełnie identycznych z petycjami gmin na wstępie wymienionych, została uwzględnioną i pomyślnym uwieńczoną została skutkiem, nie widzi Wydział krajowy powodu, aby sprzeciwianie się Wydziału powiatowego w Brzeżanach i to jedynie co do niektórych gmin, uważać za zupełnie uzasadnione i nie poprzeć żądania słusznego gmin petycyonujących. Gdy zatem miarodajne w tej sprawie czynniki i władze uznały żądania gmin Chorobów, Chorościec, Glinna, Płucza mała i Płucza wielka o to wydzielenie za uzasadnione, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla pięciu powyższych gmin i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż dla dogodności mieszkańców gmin Chorobów, Chorościec, Glinna, Płuczą mała i Płucza wielka i w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości leży wydzielenie ich wraz z obszarami dworskimi z okręgu politycznego w Brzeżanach i c. k. Sądu powiatowego w Kozowej a przydzielenie do okręgu politycznego i c. k. Sądu powiatowego w Zborowie.

Z Rady Wydziału Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marzałek krajowy:

Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Jan Kiweluk w. r.

